

Slovenská lekárska spoločnosť

SLS
SkMA

Slovenská lekárska spoločnosť
Slovak Medical Association

PROGRAM

dvadsiateho slávnostného uvádzania osobností do

Dvorany slávy slovenskej medicíny

Odborný program: „**Osteoporóza... Per angusta ad augusta**“

(prof. MUDr. Juraj Payer, PhD., MPH, FRCP, FEFIM)

Slávnostné uvedenie publikácií: *Naši lekári a ich vzdelávacie aktivity* (MUDr. Jozef Chovanec)

Kúpele – Slovensko, krajina živej vody (doc. PhDr. Martin Kasarda, PhD.)

Odovzdávanie pôct SLS

Výstava fotografií: MUDr. Jána Hollého „*Na ceste z 20. do 21. storočia*“

obrazov z umeleckej tvorby PharmDr. Miroslava Vörösa „*Miro Vörös – PREMENY*“

Na podujatí vystúpi klavírny virtuóz Richard Rikkon

N.Rota/R.Rikkon: film music „*Krstný otec*“

A.L.Weber/R.Rikkon: Koncertná parafráza na tému „*Memory*“ z muzikálu Cats

E.Lecuona/A.Volodos: „*Malagueña*“

28. jún 2022 (utorok) o 13.30 hod.

Hotel Sorea Regia, Kráľovské údolie č. 6, 811 02 Bratislava

Program:

1. Príhovor prezidenta SLS (Dr.h.c. prof. MUDr. Ján Breza, DrSc., MHA, MPH)

- zahájenie podujatia, príhovory hostí

2. Hudobný program – klavírne vystúpenie Richarda Rikkona

- N.Rota/R.Rikkon: Film music „*Krstný otec*“

3. Slávnostné uvedenie publikácií

- *Naši lekári a ich vzdelávacie aktivity* (MUDr. Jozef Chovanec)
vydaná pri príležitosti 55. výročia vzniku Spolku lekárov Bardejov
- *Kúpele – Slovensko, krajina živej vody* (doc. PhDr. Martin Kasarda, PhD.)

4. Odovzdávanie pôct SLS

- diplomov o uvedení **prof. MUDr. Vavro Šrobára** a **MUDr. Pavla Blaha** do Dvorany slávy SLS XI.
dňa 21. 09. 2021, ktoré malo by vyhlásené na slávnostnom podujatí Spolku slovenských lekárov v Bratislave pri príležitosti 100. výročia jeho vzniku a pre epidemiologickú situáciu sa v rokoch 2020–2021 nemohlo uskutočniť, v plánovaných termínoch
- **Medaila založenia Společnosti lékařsko-slowanskej**
(prof. MUDr. Štěpánovi Svačinovi, DrSc., MBA a MUDr. Jozefovi Chovancovi)

5. Odborná prednáška

- *Osteoporóza... Per angusta ad angusta* (prof. MUDr. Juraj Payer, PhD., MPH, FRCP, FEFIM)

6. Hudobný program – klavírne vystúpenie Richarda Rikkona

- A.L.Weber/R.Rikkon: Koncertná parafráza na tému „*Memory*“ z muzikálu Cats

7. Uvedenie osobností slovenskej medicíny do Dvorany slávy SLS – I. časť

- prof. MUDr. Ivan **Hulín**, DrSc.
- prof. MUDr. RNDr. Rudolf **Pullmann**, PhD.
- prof. MUDr. Augustín **Bárdoš**, CSc.
- prof. MUDr. Milan **Kokavec**, DrSc.
- MUDr. Radko Alexej **Menkyna**

8. Hudobný program – klavírne vystúpenie Richarda Rikkona

- E.Lecuona/A.Volodos: „*Malagueña*“

9. Uvedenie osobností slovenskej medicíny do Dvorany slávy SLS – II. časť

- prof. MUDr. Vladimír **Novotný**, CSc.
- prof. MUDr. Mikuláš **Ondrejčka**
- doc. MUDr. Juraj **Payer**, CSc.
- prof. MUDr. Ivan **Stanek**, DrSc.
- prof. MUDr. Július **Vajó**, DrSc.

10. Výstava fotografií

- MUDr. Jána Hollého „*Na ceste z 20. do 21. storočia*“
- obrazov z umeleckej tvorby PharmDr. Miroslava Vörösa „*Miro Vörös – PREMENY*“

Projekt Dvorana slávy SLS

Cieľom vzniku projektu „Dvorana slávy slovenskej medicíny“ a jeho realizácie je popularizácia popredných osobností slovenskej medicíny, ktorí významnou mierou prispeli k budovaniu slovenskej medicíny, medicínskeho školstva a vzdelávania, k zvyšovaniu odbornej úrovne poskytovanej zdravotnej starostlivosti u nás, k šíreniu dobrého mena slovenskej medicíny doma a v zahraničí, najmä tých, ktorí sa zaslúžili o vznik a rozvoj Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Slávnostné uvedenie osobností slovenskej medicíny do Dvorany slávy slovenskej medicíny je spravidla spojené s výstavou obrazov a umeleckých prác, najmä lekárov a zdravotníckych pracovníkov, ktorí sa v rámci svojich záľub venujú aj tejto umeleckej činnosti.

Osobnosti slovenskej medicíny uvedené do Dvorany slávy SLS

9. september 2013

- **Prof. MUDr. Teofil Rudolf Niederland, DrSc.**, akademik SAV
Výstava obrazov MUDr. E. Nevickej, CSc. „**Pokoj v duši**“

25. marec 2014

- **Prof. MUDr. Gustáv Čierny, DrSc.**
- **Prof. MUDr. František Makai, DrSc.**
- **MUDr. Imrich Sečanský**
- **Prof. MUDr. Ján Štefanovič, DrSc.**, akademik SAV, člen korešpondent ČSAV
Výstava obrazov prof. MUDr. Fedora Šimka, CSc., FESC
„**Krása okamžiku**“

16. december 2014

- **Prof. MUDr. Dionýz Dieška, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Rastislav Dzurik, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Alica Kapellerová, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Michal Valent, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Karol Virsík, DrSc.**
Výstava výberu z medailérskej tvorby
akad. sochára Mariána Polonského „**Pocia medicíny v kove**“

15. apríl 2015

- **Prof. MUDr. Emil Kmetz, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Rudolf Korec, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Anton Pontuch, CSc.**
- **Prof. MUDr. Vladislav Zikmund, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Vladimír Zvara, DrSc.**, akademik ČSAV a SAV
Výstava fotografií mimo vedeckej tvorby
prof. MUDr. Vladislava Zikmunda, DrSc. „**Zrkadlenia**“

8. december 2015

- **Prof. MUDr. Gustáv Čatár, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Michal Horňák, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Branislav Lichardus, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Miroslav Mydlík, DrSc.**
- **Prof. MUDr. Adriena Sakalová, DrSc.**
Výstava fotografií obrazov z maliarskej tvorby
doc. MUDr. Mariána Bátovského, CSc., mim. prof. „**Portréty**“

14. jún 2016

- Prof. MUDr. Leodegar Cigánek, DrSc.
- Prof. MUDr. Ivan Ďuriš, DrSc.
- Doc. RNDr. PhMr. Milan Lehký, CSc.
- MUDr. Eva Siracká, DrSc.
- Prof. MUDr. Jozef Strelka, DrSc.
Výstava fotografií obrazov z maliarskej tvorby
MUDr. Igora Pappa, CSc. a MUDr. Evy Nevickej, CSc.
„Momentky z krás života“

14. december 2016

- Prof. MUDr. Vladimír Haviar
- Prof. MUDr. Mikuláš Hrubíško, DrSc.
- Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.
- Prof. MUDr. Karol Kapeller, DrSc.
- akademik MUDr. Karol Šiška
- Doc. MUDr. Ján Štencl, CSc.
Výstava fotografií šperkov a umeleckých fotoobrazov z tvorby
Mgr. Art. Martiny Minárikovej „Mikro a makrosvet“

19. september 2017

- Prof. MUDr. Ivan Balažovjeh, DrSc.
- Prof. MUDr. Jozef Černáček, DrSc.
- Prof. MUDr. Juraj Červenka, CSc., akademik SAV,
- Prof. MUDr. Ladislav Dérer, DrSc., akademik ČSAV
- Prof. MUDr. Ladislav Chmel, DrSc., člen korešpondent SAV
- MUDr. Karol Kleibl, CSc.
- MUDr. Karol Mika
- Prof. MUDr. Zoltán Oláh, DrSc.
- Prof. MUDr. František Pór
- Prof. MUDr. Ivan Žucha, CSc.
Výstava fotografií z umeleckej tvorby lekárov
MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA „Okolo mňa“
MUDr. Vlastimil Graus, PhD., MPH, MSc. „Dentart“

18. september 2018

- Prof. MUDr. Ladislav Badalík, DrSc.
- Prof. MUDr. Jaroslav Blahoš, DrSc.
- Prof. MUDr. Eva Brixová, DrSc.
- Prof. MUDr. Jozef Buchvald, DrSc.
- Prof. MUDr. Ján Lajda
- Prof. MUDr. Dagmar Micháľková, DrSc.
- Prof. MUDr. Igor Riečanský, DrSc.
- Prof. MUDr. Jozef Rovenský, DrSc., FRCP
- Prof. MUDr. Jaroslav Siman, CSc.
- Dr.h.c. prof. MUDr. Ján Slezák, DrSc., FIACS
- Prof. MUDr. Anton Vavrečka, CSc.
Výstava fotografií z umeleckej tvorby lekárov
prof. MUDr. Ludovít Gašpar, CSc. „In natura“
MUDr. Pavol Borecký, PhD. „Čriepky“

20. september 2019

- Dr.h.c. prof. RNDr. Jozef Čižmárik, PhD.
- Prof. MUDr. Konštantín Čársky, DrSc.
- Prof. MUDr. Stanislav Čársky, DrSc.
- Dr.h.c. prof. MUDr. Stanislav Kostlivý
- Prof. MUDr. Ján Kňazovický, DrSc.
- Doc. MUDr. Ladislav Kužela, DrSc.
- Prof. MUDr. Miloš Nosál, DrSc.
- Doc. MUDr. Julián Podoba, CSc.
- Prof. MUDr. Ivan Šimkovic, DrSc.
- Prof. MUDr. Pavol Šteiner, DrSc.
Výstava fotografií z umeleckej tvorby lekárov
MUDr. Július Činčár „Mój malovaný svet“
MUDr. Miloslav Dvorák, PhD. „Ako to vidím“

21. september 2021

- Prof. MUDr. Pavol Bakoss, DrSc.
- Prof. MUDr. Gejza Bárdoš
- Prof. MUDr. Ján Birčák, CSc.
- Prof. MUDr. Ján Černý, DrSc.
- Prof. MUDr. Svetozár Dluholucký, CSc.
- Prof. MUDr. Andrej Getlík, CSc.
- Prof. MUDr. Ján Gvozdják, DrSc.
- Prof. MUDr. Irena Jakubcová-Dérerová
- Prof. MUDr. Jaroslava Michaličková, DrSc.
- Prof. MUDr. Miroslav Anton Šašinka, DrSc.
- Prof. MUDr. Milan Zaviačič, DrSc.
- MUDr. Pavel Blaho
- MUDr. Vavro (Vavrinec Ján) Šrobár
Výstava fotografií
obrazov z umeleckej tvorby MUDr. Pavla Lackoviča „Potulky prírodou“
a odznakov zo zbierky MUDr. Igora Vica

*Dvorana slávy – kto si ju zaslúži?
Veď je ako kytica voňavých ruží,
je ako oslavná pieseň,
čo zaháňa tieseň
a žiari ako slnko na nebi.
Je ako oslavná báseň čo velebí
našu myseľ a srdce tiež,
je ako veža kostola,
z ktorej hlahol zvonov zavolá,
aby pohladil náš sluch.
Je ako dobrý duch,
ktorý ma poctil svojou návštevou.*

*prof. MUDr. Anton Vavrečka, CSc.
Bratislava, 18. 09. 2018*

**Rektori Univerzity Komenského (UK) a dekaní Lekárskej fakulty UK
uvedení do Dvorany slávy SLS X. dňa 20.09.2019
pri príležitosti 100. výročia založenia UK 100. výročia založenia LF UK**

1. Dr.h.c. prof. MUDr. Kristián **Hynek**, DrSc. (15.9.1879 – 11.1.1960), spoluzakladateľ UK, 1. rektor UK, predseda Proforského zboru UK, 1. prednosta Internej kliniky LF UK (1919-1930),
2. Dr.h.c. prof. MUDr. Stanislav **Kostlivý** (30.10.1877 – 7.12.1946), spoluzakladateľ UK, 4. rektor UK, prezident Lekárskej komory pre Slovensko a Podkarpatskú Rus (1929-1939), 1. prednosta 1. Chirurgickej kliniky LF UK,
3. Dr.h.c. prof. MUDr. Jiří **Brdlík**, DrSc. (24.10.1883 – 6.7.1965), spoluzakladateľ UK, 8. rektor UK, 1. prednosta I. detskej kliniky LF UK (1919-1930),
4. Prof. MUDr. Viktor **Reinsberg** (12.6.1875 – 5.11.1938), spoluzakladateľ UK, 12. rektor UK, 7. dekan LF UK (1925-1926), 1. prednosta Kliniky pre choroby kožné a pohlavné LF UK (1921-1938),
5. Prof. MUDr. Bohuslav **Polák** (6.10.1886 – 18.12.1955), spoluzakladateľ UK, 15. rektor UK, 8. dekan LF UK (1926/1927), 1. prednosta Ústavu pre farmakológiu a farmakognóziu LF UK (1920-1938),
6. Prof. MUDr. Gustáv **Müller** (18.3.1875 – 17.6.1949), spoluzakladateľ LF UK, 1. dekan LF UK (1919-1921), 1. prednosta Kliniky pôrodnictva a gynekológie LF UK (1919-1925),
7. Prof. MUDr. Antonín **Spilka** (17.1.1876 – 24.5.1948), spoluzakladateľ LF UK, 2. dekan LF UK (1921-1922), 1. prednosta Ústavu pre patologickú anatómiu, histológiu a bakteriológiu LF UK (1919-1927),
8. Prof. MUDr. František **Prokop** (23.1.1870 – 20.3.1953), spoluzakladateľ LF UK, 3. dekan LF UK (1921-1922), 1. prednosta Ústavu súdneho lekárstva (1919-1938),
9. Prof. MUDr. Stanislav **Růžička** (14.1.1872 – 6.11.1946), spoluzakladateľ LF UK, 4. dekan LF UK (1922-1923), 1. prednosta Ústavu pre hygienu a bakteriológiu LF UK (1919-1938),
10. Prof. MUDr. Roman **Kadlický** (25.12.1878 – 9.7.1948), spoluzakladateľ LF UK, 5. dekan LF UK (1923-1924), 1. prednosta Očnej kliniky LF UK (1919-1930),
11. Prof. MUDr. Zdeněk **Mysliveček**, DrSc., (13.9.1881 – 11.3.1974), spoluzakladateľ LF UK, 6. dekan LF UK (1924-1925), 1. prednosta Psychiatrickej a neurologickej kliniky LF UK (1919-1930),
12. Prof. MUDr. Miloš **Netoušek** (1.12.1889 – 29.10.1968), 11. dekan LF UK (1929-1930), nositeľ francúzskeho Radu Čestnej légie, 1. prednosta Ústavu pre všeobecnú a experimentálnu patológiu LF UK (1920-1925) a prednosta Kliniky internej propedeutiky LF UK (1922-1931).

Prof. MUDr. Augustín Bárdoš, CSc.

(* 28. 8. 1921 – † 3. 3. 1992)

Prof. MUDr. Augustín Bárdoš, CSc. sa narodil v Liptovskom Mikuláši. Vyrastal vo veľmi skromných podmienkach, bol deviatym dieťaťom svojich rodičov, obaja boli učitelia. Už v mladom veku čiastočne osirel, zomrel mu otec a výchova detí zostala len na samotnej matke. Napriek skromným podmienkam absolvoval základné a aj stredoškolské vzdelávanie vo svojom rodisku v Liptovskom Mikuláši. Už počas gymnaziálnych rokov sa prejavovali jeho umelecké sklony. Ako člen divadelného krúžku bol úspešným ochotníckym divadelným hercom aj

recitátorom. Všetci mu predpovedali veľkú umeleckú budúcnosť. Oprávnené sa všeobecne očakávalo, že sa vyberie cestou umeleckého štúdia a bude ďalej rozvíjať svoj herecký talent. Bolo prekvapením pre všetkých, keď sa po ukončení gymnaziálnych rokov prihlásil do Bratislavy na lekársku fakultu. Toto rozhodnutie bolo pravdepodobne ovplyvnené vzorom jeho staršieho brata, ktorý bol už vtedy úspešný lekár a vedec.

V tom čase však už Slovensko a celú Európu významne gniavili chmýri fašizmu. Ako mladý človek so silným zmyslom pre vlasť a spravodlivosť cítil v tom čase mladý medik Bárdoš morálnu povinnosť postaviť sa proti tomuto zlu. V rokoch 1944 a 1945, krátko pred skončením medicíny, po úspešnom absolvovaní 10. semestra, prerušil štúdium a odišiel do hôr vo svojom rodnom kraji, kde sa ako príslušník vysokoškolského strážneho oddielu a člen partizánskej brigády aktívne zúčastnil bojov v SNP. Po ukončení vojny sa opäť vrátil do Bratislavy, kde bez problémov dokončil štúdium medicíny. Promovaný bol v roku 1946. Po promócií zostal verný svojej Alma mater, spočiatku dva roky pracoval v patologickom ústave u prof. MUDr. Františka Kleina. Tu získal neoceniteľné teoretické poznatky a vzťah k histopatológii tkanív, ktoré sa potom tiahli celým jeho profesijným životom. Následne prešiel pracovať na Ženskú kliniku Lekárskej fakulty v Bratislave na Zochovej ulici. Tomuto ústavu zostal verný počas celej svojej úspešnej profesijnej púte. Tu v roku 1962 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu. V roku 1964 habilitoval a bol menovaný za docenta pre vedný odbor gynekológia a pôrodnictvo. V roku 1964 sa stal aj prodekanom Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a vyvíjal aktivitu aj v iných oblastiach spoločenskej činnosti. Žiaľ, obdobie „normalizácie“

začiatkom sedemdesiatych rokov podstatne ovplyvnilo jeho život na najbližších 20 rokov. Po roku 1990 sa síce dožil rehabilitácie, bol menovaný za profesora, ale mnohé zameškané roky sa už nedali vrátiť, ani rany na duši a telesnom zdraví už nebolo možné vymazať. Zostalo už len málo času na realizáciu desaťročia prerušených plánov. Na pracovnom stole zostalo viacero rozpracovaných projektov, vrátane doktorskej dizertačnej práce.

prof. A. Bárdoš bol veľmi úspešný, pacientkami obľúbený lekár, vynikajúci odborník, vedec, učiteľ. Bol všeobecne uznávaný doma i v zahraničí. Svojou prácou, odbornosťou, ľudským prístupom a svojím šarmom ovplyvnil výchovu niekoľkých generácií slovenských lekárov. Spektrum jeho vedeckých štúdií zameraných na etiopatogézu ženských ochorení, možnosti ich prevencie, diagnostiku a liečbu bolo veľmi široké a na svoju dobu veľmi pokrokové. Ešte aj dnes sú citované niektoré jeho práce o prevencii vrodeného syfilisu, tuberkulóze ženských pohlavných orgánov, histologické štúdie o patologických zmenách na endometriu a placentе, práce zaoberajúce sa fyziologickými mechanizmami pôrodnej činnosti a patológiou pôrodu. Dodnes je odborníkmi v odbore často vyhľadávaná päťdielna postgraduálna učebnica gynekológie a pôrodnictva, ktorej bol prof. A. Bárdoš zostavovateľom. Jeho publikačná činnosť bola neobyčajne obsiahla. Zahŕňa časopisecké a zborníkové práce, vysokoškolské skriptá a učebnice, monografie. Dnes už nie je dosť dobre možné presne zrátať počet vedeckých publikácií a odborných vystúpení prof. A. Bárdoša na rôznych fórach doma i vo svete. A ani to netreba, lebo všetci kolegovia a spolupracovníci, ktorí ho poznali alebo mali česť sa s ním stretnúť, vedia, že išlo o nespochybniteľného odborníka a vedca. Okrem rozsiahlej vedecko-výskumnej činnosti bol prof. A. Bárdoš veľmi aktívny aj v popularizácii nových medicínskych poznatkov a zdravého životného štýlu ženskej populácie. Je autorom množstva populárno-vedeckých publikácií s týmto zameraním. Najlepším príkladom je kniha „Žena = zdravie + krása“, ktorá vyšla v troch reedíciách a aj viac ako 300-stranová farebná kniha „Venujem ženám“, tiež s opakovanými vydaniami. Prvý raz vyšla v roku 1987.

Všetci kolegovia, priatelia a známi, ktorí ho poznali, sa zhodujú v tom, že prof. A. Bárdoš bol múdry, vzdelaný a priateľský človek s obrovskou empatiou, ľudskosťou a pochopením, hlbokým vzťahom a úctou k priateľstvu a k rodine. Bol otcom troch detí, dcéra Margita aj syn Augustín pokračovali v stopách svojho otca a stali sa lekármi.

Prof. MUDr. Ivan Hulín, DrSc.

(* 23. 6. 1938)

Prof. MUDr. Ivan Hulín, DrSc. pochádza z Rajeckej doliny z rodu Valachovcov, Jesenských a Hulínovcov. Na začiatku povinnej školskej dochádzky riaditeľ školy o ňom povedal – „*je to bystroumný chlapec*“. Patril k žiakom s výborným prospechom. Neskôr sa mu na gymnáziu v Žiline podarilo pri oficiálnej examinácii preskočiť o triedu vyššie. Promoval v deň dvadsiaty tretích narodenín. Fascinovala ho patofyziológia. V šiestom roku štúdia medicíny už pracoval ako honorovaný asistent v Ústave patologickej fyziológie LF UK.

Na návrh prof. MUDr. Mikuláša Ondrejčku prijal pôsobenie v redakcii vedeckého časopisu Bratislavské lekárske listy (BLL). Možno to bola aj brilantná odpoveď na štátnej rigoróznej skúške práve u prof. Ondrejčku, ktorá viedla k výzve. Prof. Hulín bol už vtedy „*obratný*“ v písaných vyjadreniach. Iniciálnu skúsenosť mal z čias, keď mu ešte ako neplnoletému uverejňovali v novinách jeho články pod iným menom a na oficiálnych slávnostiach recitovali jeho básne. V redakcii BLL sa vždy v piatok po skončení analýz rukopisov zapájal do hlbokých medicínskych debát. Pravidelne sa zúčastňoval pondelkových zasadaní Spolku slovenských lekárov v Bratislave, kde sa prednášali nové poznatky v medicíne a skúsenosti vysokých odborníkov. Informácie z pravidelných stretnutí publikoval v časopise BLL. Je autorom a spoluautorom viac ako 60 kníh nielen z patofyziológie, ale aj internej medicíny a kníh o vede. Niektoré boli vydané aj v anglickom jazyku. Vydal tiež viacero dialogických kníh o vede a o zložitých medicínskych i čisto ľudských problémoch. Patofyziológia a Hulínova Patofyziológia opakovane vydaná aj v angličtine, sú skutočnosť, pri ktorých by bolo uvádzanie jeho prínosu do medicíny viac ako redundantné. Prof. Hulín dokázal vydať aj tisíc tristostranovú Patofyziológiu s účasťou spoluautorov z viacerých kontinentov sveta. Jeho osobný záujem o vedu aj v klinickej medicíne dokumentoval spolu s prof. MUDr. Stanislavom Cagaňom, DrSc. vydaním knižného diela Elektrokardiografia. Širšie elektrofyziologické javy ho dlho upútavali. Výsledky prezentoval na svetových kongresoch od USA po Japonsko. Knižné vydanie trojväzbovej Internej medicíny s prvým autorom prof. MUDr. Ivanom Ďurišom, DrSc. a neskôr Interná medicína s prednostkou I. internej kliniky LF UK, doc. MUDr. Soňou Kiňovou, PhD. a s veľkým počtom prispievateľov sú nespochybniteľným skalárom obrovského úsilia a výkonu, ku ktorému sa nie ľahko priberie niekto in kontinuum. Pre záber obrovského intelektuálneho úsilia a výkonu nestačí iba odvaha, ale je potrebná podstata. Nie je tajomstvom, že patofyziológia nie je pri chorobe nálezom, ale podstatou hlbokého pochopenia mechanizmov, ktoré nemusíme vidieť. Bývajú základom múdreho riešenia na úrovni súčasnej vedy. A nezabudnuteľné prednášky? „*To bol sviatok*“, hovorili medicí. Veľká poslucháreň bola plná a aj schody „*obsadené*“.

Prof. Hulín s prof. Ďurišom „*riešili*“ vybraný problém aj 2–3 hodiny. Nekládli si iba otázky, vybraný medicínsky problém rozoberali až na dno problému. Bola to vysoká odvaha, lebo bolo zrejme aj to, čo vedeli, aj čo nevedeli. Navzájom sa nešetřili, ba naopak. Bolo zrejme, že klinika má základ v patofyziológii. Pre obidvoch aktérov to bolo aj odhalenie toho, do akej hĺbky chápu príčiny, zmeny a následky až po úmrtie. Spoločne boli za jedno, že koniec života by nemusel mať príčinu v chorobe, ale v zrelom veku by mohol život vyhasnúť aj bez choroby. Prínos, užitočnosť, ale aj vysoká reprezentatívnosť intelektuálnych produktov prof. Hulína je zároveň nepísanou výzvou na prekonanie jeho významu a prínosu do slovenskej medicíny formou knižných publikácií. Prekonanie by ho určite úprimne najviac potešilo. Jeho podiel v odbornej spisbe nie je číselným odpočtom, ale fenoménom na hlboké zamyslenie. Prof. Hulín mal vždy veľké, ale reálne ciele a túžby. Nie dožiť sa veku, ale mať nasledovníkov, pokračovateľov, ktorým by záležalo na tom, aby početne malé Slovensko malo veľké ciele, dostatok múdrych a vysoko korektných vzdelancov aj odborníkov, ktorí by ustáli našu pozíciu, aby sme dokázali obstáť i v premenách času, ktoré nás neminú. Okrem funkcie redaktora, neskôr a až do súčasnosti šéfredaktora BLL (4 desaťročia) bol dlhé roky prednostom Ústavu patofyziológie LF UK a kontinuálne aj prodekanom štyroch dekanov. Tieto vety nie sú deskripciou širokého záberu prof. Hulína. Sú iba skromným pripomenutím jeho osobného vkladu do medicíny formou, ktorá je mimoriadne užitočná, nie redundantná pre odborníkov v medicíne. Avšak pochopiť jeho silu využitia intelektu nie pre osobný úžitok, ale pre hlboké poznanie môže inicovať aj podnety na dosahovanie vysoko intelektuálnych cieľov. Nie je možné lapidárne opísať zamyslenia prof. Hulína bez dramatických dejov, ale ako výsledok korektnosti a snahy korigovať intracelulárne procesy. Exaktné vedecké výsledky sa budú získavať, hodnotiť a porovnávať aj pre očakávaný prínos „*intracelulárnej medicíny*“. Celoživotný proces prof. Hulína nie je možné komprimovať do niekoľkých viet. Nevieme, čo bolo motorom jeho úsilia, keď vlastne nikdy nechcel byť prvým a ani v ničom „*hviezdiť*“, aj keď bol vlastne ťahúňom mnohých. Početné vyznamenania a ocenenia, vrátane Krištáľového krídla považoval viacej za ďalšiu stimuláciu ako ocenenie. Rád sa hlboko zamýšľal nad všetkým, aby pochopil podstatu, ale aj korektnosť.

Prof. MUDr. Milan Kokavec, DrSc.

(* 29. 4. 1927 – † 6. 4. 2004)

Prof. MUDr. Milan Kokavec, DrSc. sa narodil v Palúdzke (dnes časť Liptovského Mikuláša), ľudovú školu absolvoval v Košiciach. Jeho otec pracoval ako nižší bankový úradník, matka bola domáca. Gymnaziálne štúdium absolvoval počas trvania 2. Svetovej vojny, striedavo v Liptovskom Mikuláši a v Bratislave. Po maturite, v roku 1946, bol prijatý na Lekársku fakultu UK (LF UK) v Bratislave ktorú ukončil v roku 1951. Počas štúdia na LF UK pôsobil ako demonštrátor na Ústave anatómie LF UK a vo vyšších ročníkoch

ako volontér na 1. Chirurgickej klinike LF UK. Po promócií nastúpil na Ústav súdneho lekárstva v Bratislave, kde mu bol zverený úsek histopatológie. V roku 1958 získal špecializáciu z odboru patologická anatómia a nadstavbovú špecializáciu z odboru súdne lekárstvo. Vedeckú hodnosť kandidáta lekárskych vied – CSc, získal v roku 1962. V roku 1964 habilitoval a v roku 1973 sa stal profesorom v odbore patologická anatómia a súdne lekárstvo. Po obhájení doktorskej dizertačnej práce v roku 1987 mu bola udelená hodnosť doktora lekárskych vied. Na LF UK pracoval nepretržite od roku 1951 do roku 1993, v rokoch 1967–1991 ako vedúci katedry a Ústavu súdneho lekárstva LF UK v Bratislave. V rokoch 1965–1980 pôsobil súbežne aj na LF UK v Martine ako externý učiteľ a určitý čas aj externý vedúci Ústavu súdneho lekárstva. Svoju vedecko – výskumnú činnosť zameral na problematiku náhlych úmrtí, najmä z príčin ochorenia srdca a ciev, premortálnymi a postmortálnymi biogénnymi reakciami organizmu, reakciou organizmu pri stavoch akútnej asfyxie, toxikológii, zneužívaniu návykových látok, ako aj vplyvom biologických činiteľov na cestnú dopravnú nehodovosť. Je autorom a spoluautorom monografie „*Fyziologické zväčšenie srdca*“ (1964), vysokoškolských učebníc „*Príručka súdneho lekárstva*“ (1972), „*Súdne lekárstvo*“ (1987), „*Všeobecná chirurgia*“ (1991), „*70 rokov Ústavu súdneho lekárstva LF UK a FN v Bratislave*“ (1991), a „*Preventívna medicína*“ (1992), tiež viacerých učebných textov a odborných publikácií, o.i. „*Náhle úmrtia*“ (1957), „*Vademecum medicí*“ (1974), „*Umiestnenia a rozlíšiteľnosť dopravného značenia z psychologického*

hľadiska“ (1979), „*Dopravné úrazy chodca*“ (1988), ako aj niekoľkých desiatok vedeckých a odborných článkov publikovaných v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch. Absolvoval študijné pobyty v Bonne, Heidelbergu a Munsteri, neskôr nadviazal spoluprácu s mnohými ďalšími pracoviskami v Nemecku, Poľsku, Maďarsku, Rakúsku a Švédsku. V rokoch 1970–1980 bol prodekanom LF UK pre vedu a výskum, neskôr predsedom Znaleckej komisie LF UK. Bol členom Vedeckej rady Ministerstva zdravotníctva SR, vedeckej rady LF UK a vedeckej rady Fakulty vyšetrovania Vysokiej školy Zboru národnej bezpečnosti. Vo funkcii vedúceho subkatedry Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov (ILF) zabezpečoval postgraduálnu výchovu súdnych lekárov, lekárov iných špecializácií, ale aj nelekárov špecializujúcich sa v súdnolekárskych metodikách. Zúčastňoval sa výučby na Právnickej fakulte UK a na školiacich akciách justičných orgánov. Vo vedecko-výskumnej činnosti riešil úlohy štátneho plánu základného výskumu a koordinoval rezortný plán MZ SR pre súdne lekárstvo. Bol podpredsedom komisie pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác a členom celoštátnej komisie pre obhajoby doktorských dizertačných prác. Dlhú dobu pôsobil ako krajský odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre súdne lekárstvo a od roku 1967 bol znalcom Ministerstva spravodlivosti SR. Bol členom Medzinárodnej Akadémie súdneho a sociálneho lekárstva, čestným členom Maďarskej súdno-lekárskej spoločnosti, Československej súdno-lekárskej spoločnosti a dopisujúcim členom Poľskej spoločnosti súdneho lekárstva a kriminológie. Bol členom Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS) od jej vzniku ako samostatnej národnej spoločnosti (1969), dlhoročný vedecký sekretár a neskôr predseda Spolku slovenských lekárov v Bratislave SLS (1986–1990) a ako predseda Slovenskej súdnolekárskej spoločnosti SLS. Prof. M. Kokavec dostal za výsledky svojej práce najvyššie ocenenia a vyznamenania LF UK, Slovenskej lekárskej spoločnosti a ďalšie rezortné a fakultné ceny a pocty. Bola mu udelená Zlatá medaila UK a Pamätná medaila UK, Zlatá medaila SLS „*Propter Merita*“ (1987), Čestné členstvo Slovenskej súdnolekárskej spoločnosti SLS (1983), Čestné členstvo SLS (1983) a Čestné uznanie SLS (1985). Prof. M. Kokavec zomrel vo veku 76 rokov a pochovaný je na Martinskom cintoríne v Bratislave. Svojou viac ako 40. ročnou, odbornou, vedeckou a pedagogickou prácou sa trvale zapísal nielen do histórie LF UK, ale aj SLS. Významnou mierou tým prispel k rozvoju medicíny a medicínskeho vzdelávania u nás. Jeho práca bola a trvale zostáva príkladom, jeho osobnosť vzorom.

Za Milanom Kokavcom

(Karol Kapeller, Medicínsky monitor č. 3/2004, s. 46)

Ktosi tu spieval, on tu už nie je.
Ešte za ním spomienka sa chveje.
Ktosi tu spieval.

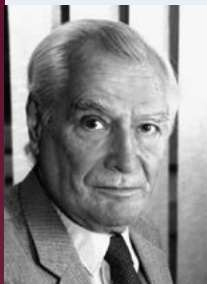
Opustil náhle slová – tie statky.
Už nemá, nemá cestičky spiatky.
To, čo tu spieval o svojej dobe
- zaspieva vtáča na jeho hrobe
- synovia, žena, cestička rodná.

Už tečú slzy, už tečú do dna
Milan tu spieval, on tu už nie je, nie je...
Priatelia smútia, Zem fakulty sa chveje...

MUDr. Radko Alexej Menkyna

(* 15. 10. 1926 – †10. 06. 2012)

MUDr. Radko Alexej Menkyna sa narodil 15. októbra 1926 v Bernolákove. Po udalostiach v r. 1948, ktoré tvrdo postihli jeho najbližšiu rodinu, mohol doštudovať len vďaka osobnému zásahu dekana fakulty, prof. MUDr. Ladislava Déreera, DrSc, akad. ČSAV. Promoval v r. 1951, umiestenku dostal do Nemocnice v Šáhach, kde pracoval niekoľko rokov ako sekundárny lekár. Nepriaznivé okolnosti mu neumožnili získať vedecké a pedagogické hodnosti, preto na radu akad. L. Déreera, na ktorého klinike pracoval do roku 1960 ako odborný asistent, odišiel z Lekárskej fakulty Univerzity Komenského (LF UK) pracovať do mestského zdravotníctva. Pôsobil v NsP na Bezručovej ulici ako zástupca primára doc. Holomáňa, neskôr ako mestský odborník – internista. Bol priamym žiakom akad. L. Déreera a spoluautorom jeho prác o biologických rytmoch, ktoré sa citujú dodnes. Spolu s doc. Hupkom a doc. Winklerom sa podieľal na zhotovení prvého elektroforetického prístroja na LF UK a na príprave prístroja pre hemodialýzu. Od r. 1967 do roku 1990 vykonával funkciu primára I. internej kliniky v NsP na Kramároch. Nemocnicu, ktorú neskôr z jeho iniciatívy pomenovali menom akad. L. Déreera, viedol ako riaditeľ dva roky. Riaditeľom Ústavu národného zdravia hl. mesta SR Bratislavy bol v r. 1969–1988 a spoluzakladateľom Národného centra pre surveillance rezistencie na antibiotiká, založeného v r. 1972 u nás, ako druhé v Európe. Viedol ho niekoľko rokov a podieľal sa aj na založení Národného centra pre pomalé vírusové nákazy (HIV-AIDS). Vedecky sa orientoval na problémy vnútorného lekárstva, osobitne na urgentné stavy, nefrológiu, homeostázu vnútorného prostredia, na zobrazovacie a bioptické metódy. Spoluvytváral podmienky na uskutočnenie prvej transplantácie obličky na Slovensku, ktorú vykonal v r. 1972 v Bratislave akad. V. Zvara. V oblasti klinickej biochémie sa podieľal na izolácii kyseliny glycyrizinovej, ktorá sa neskôr stala východiskovou látkou pri syntéze kortikoidov. Publikoval vyše 120 odborných prác v domácich i zahraničných periodikách a niekoľko desiatok vedecko-populárnych článkov. Bol spoluautorom viacerých učebníc pre stredné zdravotnícke školy a prvej ucelenej štúdie nefrológie v 5-zväzkovom diele „*Vnútorné choroby*“. Pod jeho redakciou vyšli diela: „*Tabelárium antibiotik*“ (5 reedícií), „*Antibiotická liečba baktériových infekcií*“, „*Penicilíny a cefalosporíny*“ a ďalšie. Bol zakladateľom, zostavovateľom a autorom prvých

vydaní „*Vademecum medici*“ a v poslednom, šiestom vydaní bol jeho generálnym posudzovateľom. Veľmi rozsiahla bola redaktorská činnosť MUDr. R. A. Menkynu. Po storočia bol zástupcom vedúceho redaktora Lekárskeho obzoru. Inicivoval a redigoval odborné časopisy pre sestry a podieľal sa na opakovanom vydaní kolektívnej postgraduálnej zameranej knihy „*Vademecum SZP*“. Pôsobil ako autorská a produkčná hnacia sila vydavateľstva Herba. Jeho zásluhou tam vznikli napríklad „*Malá lekárska knižnica*“ a „*Dieškova edícia lekárskeho odborných monografií*“. Autorsky sa podieľal aj na vydaní ďalších knižných odborných publikácií.

Členom SLS bol od r. 1969 a aktívne sa zapájal do jej činnosti. Bol zakladajúcim členom ČSL internistickej spoločnosti ČLS JEP a jej slovenskej pobočky, neskôr aj ich dlhoročným vedeckým sekretárom. Ďalej členom výborov: Čsl. nefrologickej spoločnosti ČLS JEP, Čsl. chemoterapeutickej spoločnosti ČLS JEP, Medzinárodnej internistickej spoločnosti, Európskej internistickej spoločnosti.

V riadiacej a organizačnej činnosti „*vyoral pozoruhodnú brázdú*“ v Komisii pre účelnú farmakoterapiu a v Komisii pre dovoz liekov, hlavne však ako dlhoročný riaditeľ Ústavu národného zdravia hl. mesta Bratislavy a ako člen kolégia postupne 6 ministrov a povereníkov zdravotníctva u nás. Zaslúžil sa o vybudovanie mnohých komplexných a špecializovaných zdravotníckych zariadení v Bratislave a iných mestách Slovenska, ako sú: nemocnice s poliklinikami, polikliniky, zdravotné strediská, hygienická stanica, detské strediská, detské sanatórium, liečebne pre starých a chorých. Ako prejav uznania, vďaka a ocenenia jeho zásluh mu boli pri príležitosti jeho životných jubileí udelené viaceré ceny a pocty SLS a ČLS JEP, napr.: Zlatá medaila SLS „*Propter Merita*“ (1986), Čestné členstvo Slovenskej internistickej spoločnosti SLS (1986), Čestná medaila Predsedníctva ČLS JEP (1986), Čestné členstvo SLS (2001) a i.

MUDr. R. A. Menkyna sa venoval aj pedagogickej činnosti – výučbe internej prepedutiky, nefrológie a homeostázy na internej klinike akad. L. Déreera. Podieľal sa na založení inštitútov orientovaných na postgraduálnu výuku medicíny a ošetrovateľstva, na ktorých prednášal a skúšal viac ako 50 rokov, rovnako ako na Strednej zdravotníckej škole MUDr. I. Háľka v Bratislave. Bol silnou, mnohotvárnou osobnosťou, mal jasné priority v medicíne aj v organizácii práce i každodenného života. Sféra jeho profesionálnych záujmov sa týkala oblasti liečebnej, organizátorskej, riadiacej, vedecko-výskumnej, publikačnej a prednáškovej (doma i v zahraničí), pedagogickej, autorskej i redakčnej. To všetko bolo u neho prepojené navzájom výraznými prvkami invencie, zmyslom pre spoluprácu a koordináciu. Bol čestný, skromný, pracovitý, všestranne orientovaný a vzdelaný, schopný komplexného pohľadu, vedel dať cenné rady a vtačil pečať generáciám svojich žiakov aj súčasníkov.

Prof. MUDr. Vladimír Novotný, CSc.

(* 23. 10. 1946 – † 17. 04. 2012)

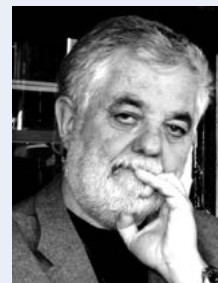
Profesor MUDr. Novotný, CSc. sa narodil v Bratislave. Po ukončení gymnázia (1964) pokračoval v štúdiu na Lekárskej fakulte UK (LF UK), odbor všeobecné lekárstvo. Od 4. ročníka začal pôsobiť na Psychiatrickej klinike LF UK ako študentská vedecká pomocná sila. Po ukončení štúdia (1970) začal pracovať na Psychiatrickej klinike LF UK a Fakultnej nemocnice (FN), teraz Univerzitnej nemocnice, kde pôsobil až do konca života. Najprv ako sekundárny lekár (1970–1974), potom ako vedúci ambulancie (1974–1984) a ordinár pre alkohológiu (1985–1989). V r. 1990–2001 bol zástupcom prednostu kliniky pre liečebno-preventívnu činnosť a jej prednostom od r. 2001. Atestáciu I. stupňa z odboru psychiatria získal v r. 1974, II. stupňa v r. 1979 a v r. 1984 atestáciu z adiktológie. Pedagogicky začal pôsobiť v r. 1989, najprv ako odborný asistent. Externú vedeckú prípravu ukončil na LF UK v r. 1990 (CSc), v r. 1997 habilitoval na docenta psychiatrie, v r. 2004 sa stal sa profesorom psychiatrie. Prednášal, viedol praktické cvičenia pre medikov v slovenskom a anglickom jazyku z predmetov Lekárska psychológia, Psychiatria a povinne voliteľného predmetu Drogy a drogové závislosti, viedol diplomové práce poslucháčov medicíny. Prednášal aj na Filozofickej fakulte UK a povinne voliteľný predmet Klinická psychofarmakológia a na Právnickej fakulte UK a Akadémii policajného zboru SR Súdnu psychiatriu. Na LF UK bol členom a od r. 2009 predsedom Odborovej komisie doktorandského štúdia pre študijný odbor Psychiatria, školiteľom 9 lekárov a psychológov zaradených do vedeckej prípravy, ktorí úspešne obhájili PhD., členom Akademického senátu LF UK a členom Vedeckej rady LF UK. Podieľal sa na postgraduálnom vzdelávaní mnohých psychiatrov, neuroológov a súdnych znalcov z odboru psychiatria. Pod jeho vedením na pracovisku v akademickom r. 2008/2009 začalo činnosť Oddelenie súdnej psychiatrie na PK LFUK, ktoré organizuje kurzy súdnej psychiatrie pre záujemcov z celého Slovenska. Okruh jeho vedeckých a odborných záujmov bol mimoriadne široký. Zaujímal sa o psychofarmakológiu, biologickú psychiatriu, psychopatológiu, adiktológiu, súdnu psychiatriu a neskôr aj o psychiatrickú epidemiológiu. Ako zodpovedný riešiteľ a spoluriešiteľ sa podieľal na realizácii mnohých výskumných úloh a grantov: VEGA, Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS (EPID, EPIA, EPIAF, KEGA, IGA MŠ SR). Ako dlhoročný súdny znalec z oboru psychiatrie, ale aj ako riešiteľ výskumnej úlohy IGA MŠ SR získal veľa poznatkov o extrémnej agresii (o motívoch a iných okolnostiach súvisiacich s vraždami). Cenné sú práce o transkulturných aspektoch v posudzovaní násilnej trestnej činnosti páchanej cudzincami.

Prof. V. Novotný bol autorom alebo spoluautorom viac ako 380 vedeckých a odborných prác publikovaných v domácich a zahraničných časopisoch, 8 monografií, početných kapitol vo vysokoškolských učebných textoch a učebniciach, recenzií v časopisoch a zborníkoch. Väčšina jeho prác bola hodnotená ako originálne práce s veľkým ohlasom doma a v zahraničí (viac ako 450 citácií). Za publikačnú činnosť mu boli udelené viaceré ceny: Cena časopisu Psychiatria pre prax (2003), Matulayova cena Slovenskej psychiatrickej

spoločnosti (2004), Cena Slovenského literárneho fondu v oblasti biologických a medicínskych vied (2004), Guensbergerova cena Slovenskej psychiatrickej spoločnosti (2005). Na odborných a vedeckých podujatiach doma a v zahraničí sa prezentoval s viac ako 500 prednáškami. Bol organizátorom a spoluorganizátorom spoločných československých a moravsko-slovenských odborných podujatí, udržiaval ich kontinuitu aj po rozdelení Československa. Významným prínosom bolo jeho členstvo v redakčných radách odborných časopisov: Českej a slovenskej psychiatrie, Adiktológie, Psychiatria pre prax, Alkoholizmus a drogové závislosti. Mnoho rokov bol členom: ECNP (Európ. Colleg. Europpsychopharm), IBRO (Int. Brain. Research Org.), EAP (Európ. Assoc. For Psychiatry), Board Danube Psychiatric Association, Českej neuropsychofarmakologickej spoločnosti, Českej spoločnosti pre biologickú psychiatriu, Českej psychiatrickej spoločnosti, výboru Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS (v r. 1994–2002 I. viceprezident spoločnosti), predsedom Sekcie alkoholizmu drogových závislostí SPS (v r. 1992–2002), členom Spoločnosti pre biologickú psychiatriu a ďalších. Mimoriadne rozsiahla bola aj jeho odborne-organizačná činnosť: bol krajským odborníkom pre odbor psychiatria (1997–2005), členom vedeckej rady Národného monitorovacieho centra pre drogy pri Úrade vlády SR, členom pracovnej skupiny pre psychofarmaká kategorizačnej komisie MZ SR, členom Komisie pre liečivá ŠÚKL a externým posudzovateľom z odboru psychofarmakológie pre ŠÚKL. Patril medzi organizátorov slovenských psychiatrických zjazdov, smolenických psychofarmakologických sympózií, AT konferencií, československých psychofarmakologických, ale aj psychoterapeutických konferencií.

Prof. V. Novotný bol výborným lekárom, obľúbeným medzi pacientmi, človek so zvláštnym kúzlom osobnosti, pre ktoré nebol vnímaný ako nadriadená autorita, ale ako kolega, priateľ. Korektným prístupom k ľuďom stimuloval ich záujem, aktivitu. Neostával ľahostajný k problémom spolupracovníkov, zaujímal sa o nich a snažil sa im úprimne radami a skutkami pomôcť.

Prof. Novotný patril medzi popredných predstaviteľov slovenskej, českej a aj európskej psychiatrie. Osobnosťou, ktorá pre psychiatriu vykonala kus práce. Jeho smrť v 65 rokoch života bola obrovskou stratou pre psychiatriu, ale aj pre celú slovenskú medicínu.

Prof. MUDr. Mikuláš Ondrejčka

(* 24. 11. 1910 – † 19. 11. 1995)

Prof. MUDr. Mikuláš Ondrejčka, lekár-internista a kardiológ sa narodil v Melčiaciach-Lieskových, v okrese Trenčín. Študoval s vynikajúcim prospechom, stredoškolské štúdium absolvoval na gymnáziu v Trenčíne a vysokoškolské na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe (1939). Po skončení štúdia začal pracovať ako sekundárny lekár Liečebného ústavu Robotníckej sociálnej poisťovne (1940–45) pod vedením ak. L. Déreera. Po skončení II. svetovej vojny prešiel so svojim učiteľom, ak. L. Déerom na Internú kliniku Lekárskej fakulty Slovenskej univerzity, kde sa v roku 1946 stal klinickým asistentom, orientovaným na kardiológiu. Docentom sa stal v roku 1950 a v roku 1956 univerzitným profesorom pre odbor patológia a terapia vnútorných chorôb. V rokoch 1956–1980 zastával rad významných pracovných pozícií a funkcií. Bol prodekanom LF UK, členom Vedeckej rady UK, predsedom výboru slovenskej odbočky Internistickej sekcie Československej lekárskej spoločnosti J.E. Purkyně (IS ČsLS JEP) a neskôr predsedom (IS ČsLS JEP), predsedom Vedeckej rady MZ SR (1969–70), hlavným internistom Slovenska, členom kolégia SAV pre biologické a lekárske vedy a celoštátnym koordinátorom vedeckého výskumu v oblasti srdcovo-cievnych chorôb, predsedom Slovenskej kardiologickej spoločnosti Československej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyně, členom International society of Internal medicine (od roku 1968), členom Rady vlády SSR pre boj proti rakovine (od roku 1974) a iné. V roku 1956 sa stal prednostom I. internej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského (LF UK), ktorým bol až do roku 1982. Úspešne nadviazal na dielo svojho učiteľa. Kliniku dobudoval tak, že bola schopná riešiť náročné úlohy liečebno-preventívne, pedagogické a vedecko-výskumné a stala sa vedúcim internistickým pracoviskom na Slovensku. Zriadil moderné biochemické a spirometrické laboratóriá, izotopové pracovisko, centrum pre hemodialýzu a v roku 1960 laboratórium pre výskum pohybu vody a elektrolytov pri KV chorobách, najmä artériovej hypertenzie. Laboratórium zamerané na liečebné ovplyvnenie centrálnej a periférnej hemodynamiky prinieslo v nasledujúcich rokoch výsledky medzinárodného

ohlasu. Výborná metodická laboratórna база umožnila prepojenie kardiológie s endokrinológiou a diagnostiku sekundárnych hypertenzií (feochromocytómu, Connovho syndrómu, renovaskulárnej H). Podieľal sa na zostavení odborných monografií, napr. učebnica venovaná internej propedeutike autorského kolektívu I. internej kliniky. V nej spracoval kapitoly: „*Vyšetrovanie srdca a ciev*“ (65 strán) a „*Základy elektrokardiografie*“ (62 strán). Priekopníckym edičným činom prof. M. Ondrejčku a jeho spolupracovníkov v dejinách slovenskej medicínskej literatúry bolo vydanie 4-zväzkovej literatúry „*Vnútnorné lekárstvo*“ (Osveta Martin, 1963–65). Publikoval mnoho štúdií a odborných prác doma i v zahraničí. V roku 1963 sa stal hlavným redaktorom Bratislavských lekárskeho listov, prvého a najstaršieho slovenského lekárskeho časopisu (založeného v roku 1920), ktorý sa vďaka prof. Ondrejčkovi vyprofiloval na periodikum so zahraničným ohlasom s priestorom pre klinickú, ako aj teoretickú – experimentálnu medicínu. Za svoje dielo bol ocenený viacerými prestížnymi cenami a poctami. Bola mu udelená Medaila J. E. Purkyně ČsLS JEP, Zlatá medaila Univerzity Komenského, Medaila 150. výročia založenia Spoločnosti lekársko-slowanskej, Čestné členstvo Slovenskej kardiologickej spoločnosti SLS, Rad práce a iné.

Prof. M. Ondrejčka patril medzi medzinárodne uznávané osobnosti a odborné authority československej a slovenskej medicíny. Ak. Jozef Charvát sa v laudácii pri príležitosti 60. narodenín prof. Ondrejčka vyjadril, že je „*kompletným internistom*“ v klasickom slova zmysle, ktorí sú na celom svete čoraz vzácnejší. Oceňoval jeho rozvážne vystupovanie, múdrosť získanú rozsiahlymi vedomosťami a praktickými skúsenosťami a pevný charakter. V závere laudácie uviedol: „... som rád, že Vás môžem započítať medzi svojich priateľov a že Univerzita Komenského našla vo Vás tak vynikajúceho pokračovateľa a dovršiteľa Dérerovej práce...“ Pre Slovenskú lekársku spoločnosť bolo a je ctou, že pán prof. M. Ondrejčka patril medzi jej dlhoročných, aktívnych členov a jej dôstojných reprezentantov.

Doc. MUDr. Juraj Payer, CSc.

(* 9. 8. 1930 – † 12. 6. 2011)

Doc. MUDr. Juraj Payer, CSc. sa narodil v Bratislave, v lekárskej rodine. Jeho starý otec, otec, sestra, syn a vnuk boli a - sú lekári. V roku 1948 maturoval na I. štátnom gymnáziu na Grösslingovej ulici v Bratislave a v roku 1953 úspešne ukončil štúdium na Lekárskej fakulte UK (LF UK) v Bratislave. Už ako poslucháč LF UK pôsobil ako pomocná vedecká sila na Ústave normálnej a topografickej anatómie LF UK v Bratislave. Po promócií tam začal svoju pedagogickú, odbornú a vedeckovýskumnú činnosť. Najprv ako odborný asistent, pod vedením prof. MUDr. Milana Kratochvíla, DrSc. (1954–1959), potom ako sekundárny lekár Urologického oddelenia Ústavu tuberkulózy a respiračných chorôb v Podunajských Biskupiciach (do 1963). V roku 1963 sa vrátil na LF UK v Bratislave a ako vedecký pracovník pôsobil vo Výskumnom laboratóriu chirurgickej patofyziológie u prof. M. Kratochvíla. Súčasne pracoval ako ordinár – urológ na Klinike detskej chirurgie Detskej fakultnej nemocnice (DFN) v Bratislave na Lazaretskej ulici. V rokoch 1975–1990 bol zástupcom prednostu Urologického oddelenia ÚTRCH v Podunajských Biskupiciach.

Doc. J. Payer bol všeobecný urológ, ale osobitne sa venoval problematike urológie detského veku. V tejto špecializácii zaznamenal významné a medzinárodné úspechy. Jeho publikačná a prednášková činnosť je bohatá zameraním i výsledkami. Najaktívnejšia bola v období pôsobenia vo Výskumnom laboratóriu chirurgickej patofyziológie DFN. Pozornosť vzbudila štúdiá intrahepatálneho cievného riečiska. Sledovanie hemodynamiky solitárnej obličky bezprostredne po kontralaterálnej nefrektómii bolo podkladom jeho znemožnenej habilitačnej práce. Práca mala široký ohlas v domácej a hlavne zahraničnej literatúre. Dodnes je citovaná vo svetových monografiách venovaných tejto problematike (9), aj v „*Science Citation Index*“ (52). Doc. J. Payer bol členom kolektívu, ktorý v roku 1976 získal „*Cenu Európskej urologickej spoločnosti*“ za prácu o dvojdojbej plastike mužskej močovej rúry. Úspešne pôsobil aj v zahraničí. V rokoch 1966–1967 pôsobil na Urologickej klinike v Innsbrucku a v roku 1986 založil a budoval Urologickú kliniku v Saná (Jemen). Slovenskú urológiu prezentoval prednáškami na početných kongresoch, sympóziách, konferenciách za hranicami SR. V roku 1966 získal vedeckú hodnosť kandidáta lekárskeho vied, za docenta bol menovaný až v roku 1990 na LF UK v Bratislave. Doc. MUDr. Juraj Payer, CSc., bol roku 1990 ustanovený za prednostu Oddelenia detskej urológie DFN v Bratislave. V tejto funkcii pôsobil do roku 2001, neskôr ako odborný konzultant (do r. 2003). Vybudoval pracovisko nového zamerania a viedol ho účtyhodných 11 rokov. Ako kvalifikovaný odborník odhadol a pochopil rozmach mladého vedného odboru pri realizácii nových vyšetrovacích, diagnostických a ošetrovacích postupov. Zdôrazňoval nevyhnutnosť multidisciplinárneho prístupu pri riešení vrodených chýb urogenitálneho systému

detí. V úzkej spolupráci s nefrológmi sa podieľal na projekte postnatálneho skríningu obštrukčných uropatií. Zaviedol unikátnu endoskopickú liečbu vezikorenálneho refluxu u detí. Položil tiež základy pri liečbe hypospadiu penisu. V tíme svojho dlhoročného priateľa, prof. MUDr. Jaroslava Simana, CSc. bol zodpovedný za urologickú časť unikátnej operácie siamských dvojčiat. Doc. J. Payer splňal odborné, pedagogické, vedecko-výskumné, organizačné, morálne osobnostné predpoklady na inauguráciu za univerzitného profesora. Z politických dôvodov nebol počas komunistického obdobia pripustený k habilitácii (i keď habilitačný spis podal ešte v šesťdesiatych rokoch minulého storočia) a zo svojej Alma mater LF UK bol opakovane vylúčený. Po roku 1989 sa konečne dočkal habilitácie. Zdlhavý formálny proces ho však znechutil a o inauguráciu, na ktorú splňal nielen vedecko-pedagogické, ale najmä morálne požiadavky napokon nikdy nepožiadaval. Odborne činný bol aj v dôchodkovom veku a pôsobil viac rokov ako poradca ministra zdravotníctva SR.

Patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej urológie a zohral rozhodujúcu úlohu pri vzniku jej pediatrickej podoby. V roku 2005 mu prezident SR udelil Rad Ludovíta Štúra I. triedy. Mal však aj nemedicínsky rozmer. Vďaka skvelému vzdelaniu a pamäti mali jeho vedomosti encyklopedický, až renesančný charakter. Hovoril dokonale nemecky, maďarsky, francúzsky, anglicky a vždy vedel použiť svoje gymnaziálne vedomosti z latinčiny a gréčtiny. Jeho široké záujmy zahŕňovali najmä históriu s dôrazom na svoje rodné mesto, geografiu, umenie a šport. Jeho odborný, ale i morálny odkaz dodnes rezonuje u všetkých, ktorí ho poznali.

Doc. J. Payer sa do histórie slovenskej medicíny zapísal ako uznávaný urológ, špecializovaný na urológiu detského veku. Jeho celoživotné dielo malo a má pozitívny ohlas v zahraničí. Do histórie SLS sa trvale zapísal ako jeden z jej dlhoročných, aktívnych členov a popredných predstaviteľov, ktorý ju úspešne reprezentoval niekoľko funkčných období aj ako vedecký sekretár Slovenskej urologickej spoločnosti SLS. Ako prejav uznania a vďaka za zásluhy o rozvoj SLS mu boli udelené viaceré pocty, napr. Zlatá medaila SLS „*Propter Merita*“ (1990), Čestná členstvo Slovenskej urologickej spoločnosti SLS (1995), Medaila 150. výročia založenia Spoločnosti lekársko-slovenskej (2000).

Zdroj: Kronika MM SLS č. 3–4/2020, s. 50–51 a archív prof. MUDr. Juraja Payera, PhDr., MPH, FRCP, FEFIM

Prof. MUDr. RNDr. Rudolf Pullmann, CSc.

(* 24. 9. 1937)

Prof. MUDr. RNDr. Rudolf Pullmann, CSc. sa narodil v Martine. V roku 1960 ukončil Lekársku fakultu Univerzity Komenského (LF UK) v Bratislave s vyznamenaním a o desať rokov neskôr aj Prírodovedeckú fakultu UK, kde jeho diplomová práca bola zameraná na biosyntézu kortikoidných hormónov. Po ukončení štúdia na LF UK nastúpil ako sekundárny lekár do OÚNZ v Žiline. Svoju aktívnu pedagogickú činnosť začal v roku 1964 ako odborný asistent I. internej kliniky LF UK v Martine. Atestáciu I. stupňa a II. stupňa v internej medicíne získal v rokoch 1965 a 1972. Absolvoval študijné pobyty v Prahe u osobností akými boli prof. MUDr. Jozef Charvát, ak. ČSAV, prof. MUDr. Vratislav Schreiber, DrSc.

a prof. MUDr. Luboslav Stárka, DrSc. a v rokoch 1973–1974 na Ústave experimentálnej endokrinológie v Kodani. Primárom Oddelenia klinickej biochémie (OKB) v Martine sa stal vo veku 37 rokov. Toto pracovisko patrilo medzi popredné v celej ČSSR a to vďaka novej organizácii práce, zavádzaniu mikrometodik, ako aj novému systému kontroly analýz pri podstatnom zvýšení spoľahlivosti výsledkov. Založil laboratórium naliehavých vyšetrení, ako aj nové úseky zahŕňajúce rozličné oblasti klinicko-biochemickej diagnostiky. Spolupráca s fakultnými, ako aj s poprednými československými a zahraničnými pracoviskami viedla k účinnému rozvoju vedecko-výskumnej práce. Táto činnosť mala odraz i v tom, že v roku 1985 na pracovisku OKB začalo fungovať laboratórium biochemickej genetiky Ústavu molekulárnej biológie SAV a došlo k zavádzaniu moderných metód molekulárnej biológie. Vedecký titul PhD. obhájil v roku 1977 prácou „*Účasť ACTH na regulácii biosyntézy a metabolizmu aldosterónu*“. Zároveň v tom istom roku rigoróznou prácou obhájil aj titul RNDr. O päť rokov neskôr habilitoval v odbore interná medicína s prácou na tému: „*Účasť nadobličiek v patogeneze asthma bronchiale – aktivácia systému renín-angiotenzín-aldosterón v akútnych záchvatoch asthma bronchiale*“. V roku 1988 rozšíril svoju špecializáciu o atestáciu II. stupňa v klinickej biochémii. Titul profesor v odbore interná medicína získal v roku 1977. V období 2002–2012 pôsobil ako prednosta Ústavu klinickej biochémie Jesseniovej LF UK a MFN v Martine. V rokoch 2014–2017 viedol Katedru laboratórných vyšetrovacích metód Katolíckej univerzity v Ružomberku. Popri svojej práci sa venoval aj etickým aspektom práce lekára a skríningu, molekulárno-genetickej diagnostiky a etike výskumu. Prof. R. Pullmann je autorom vyše 450 publikácií a 10 monografií s celkovým počtom citácií takmer 200. Bol garantom doktorandského štúdia pre odbory vnútorné lekárstvo (LF UK, Bratislava), molekulárna biológia (PF UK, Bratislava), všeobecná biológia (JLF UK, Martin), toxikológia a pracovné lekárstvo (JLF UK, Martin) a garantom habilitačného

a inauguračného konania pre odbor vnútorné lekárstvo. Dodnes je členom viacerých významných národných a medzinárodných inštitúcií, kde pôsobil v popredných funkciách. Bol členom Centrálny etickej komisie MZ SR a SLK, niekoľko rokov hlavným odborníkom MZ SR pre klinickú biochémiu. V rokoch 1992–1993 zastupoval Spoločnosť klinickej biochémie SLS vo výbere IFCC, kde sa neskôr stal členom výkonného výboru. Je členom medzinárodných vedeckých organizácií: American Association of Clinical Chemistry, German Lipid Liga, Deutsche Gesellschaft für Klinische Chemie und Laboratoriumsmedizin, National Committee for Clinical Chemistry and Laboratory Science, Ethics Committee international Federation of Clinical Chemistry, European Council – Network for Education in Ethics. Tiež členom vedeckých rád a redakčných rád odborných časopisov, odborných komisií, pracovných skupín a poradných orgánov rôznych inštitúcií. Participoval na realizácii medzinárodného projektu „*The goals of medicine – The Hastings Centre USA*“. Významný prínos prof. Pullmana a jeho zásluhy v oblasti rozvoja medicínskych vied a vzdelávania bol ocenený prestížnymi cenami nielen u nás, ale aj v zahraničí. Dňa 7. 1. 2007 si z rúk prezidenta SR Ivana Gašparoviča prevzal štátne vyznamenanie Rad Eudovíta Štúra II. triedy a dňa 29. 12. 2008 mu žilinský biskup Mons. Tomáš Galis odovzdal vo Vrútkach najvyššie vyznamenanie Svätej stolice – Rád sv. Gregora Veľkého II. triedy, ako prejav najvyššieho hodnotenia jeho osobného svedectva v súkromnom i verejnom živote, v súlade so zásadami katolíckej cirkvi. Česká lekárska spoločnosť JEP mu udelila Striebornú medailu J.E. Purkyně, získal Cenu Literárneho fondu za najlepšiu odbornú publikáciu roka, Zlatú plaketu Grand Prix Incheba, Veľkú cenu Slovak Gold za najlepšiu publikáciu desaťročia, Cenu za budovanie a rozvoj MFN (pri príležitosti 100. výročia jej vzniku), Cenu primátora mesta Martin a ďalšie. Prof. R. Pullmann patrí medzi dlhoročných, aktívnych a zaslužilých členov SLS. Niekoľko funkčných období ju úspešne reprezentoval ako člen Predsedníctva (podpredsa, člen DR), člen výborov viacerých odborných spoločností (Slovenskej spoločnosti klinickej biochémie, Slovenskej endokrinologickej spoločnosti) a Spolku lekárov v Martine. Významnou mierou sa podieľal na jej budovaní a rozvoji, čím sa trvale zapísal do histórie SLS. Bolo mu udelených viacero počt a cien SLS: Medaila 150. výročia založenia Spoločnosti lekársko-slovenskej (1983), Čestné členstvo SLS (2002), Čestná plaketa akad. T.R. Niederlanda (2007), Zlatá medaila SLS „*Propter Merita*“ (2017) a najvyššia cena SLS – Čestná cena akademika T.R. Niederlanda (2010). Prof. J. Pullmann je uznávanou odbornou autoritou, osobnosťou výnimočných kvalít, tak odborných, ako i ľudských, s vysokým morálnym kreditom.

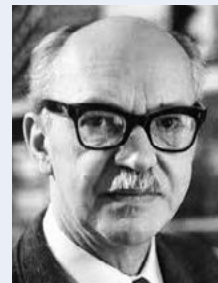
Zdroj: (Laboratórna diagnostika, XXIII., 1, 2018: 7–8)

Prof. MUDr. Ivan Stanek, DrSc.

(* 5. 12. 1915 – † 6. 02. 1972))

Prof. MUDr. Ivan Stanek, DrSc. sa narodil v roku 1915 v Záriečí pri Púchove v rodine evanjelického farára. V roku 1925 sa jeho rodina presťahovala do Banskej Štiavnice. V roku 1933 maturoval na tamomšom Československom štátnom reálnom gymnáziu Andreja Kmeťa s vyznamenaním. Už vtedy sa začal zaujímať o prírodné vedy – zoológiu, botaniku a somatológiu. V roku 1940 ukončil vysokoškolské štúdium na Lekárskej fakulte v Bratislave. Počas štúdia tam pôsobil ako demonstrátor, neskôr ako výpomocný asistent na Histologicko-embryologickom ústave. Prof. J. Ladzianský-Ledényi ho poveril vedením praktických cvičení a zastupovaním na prednáškach. Na fakulte pôsobil aj po jeho smrti a ukončení svojho vysokoškolského štúdia. Na Štátnom konzervatóriu v Bratislave prednášal fyziológiu hlasu a sluchu a na Štátnej priemyselnej škole zdravotvedu. V roku 1945 ho poverili dočasným vedením Histologicko-embryologického ústavu. Docentom histológie a embryológie sa stal v roku 1946 a za profesora bol vymenovaný v roku 1953. Vedúcim Katedry histológie a embryológie sa stal v roku 1954. Aktívne sa podieľal na založení Slovenskej akadémie vied (SAV), ako člen komisie zriadenej Zborom povereníkov (1952) a ako člen subkomisie pre vybudovanie organizačnej bázy a hlavného smeru pracovnej náplne budúcej sekcie biologických a lekárskeho vied. Akademikom SAV sa stal v roku 1954. Bol prvým predsedom sekcie biologických a lekárskeho vied a od roku 1957 jej podpredsedom, od roku 1962 členom Vedeckého kolégia všeobecnej biológie SAV. Pôsobil aj ako člen Vedeckého kolégia obecnej biológie ČSAV. V roku 1962 bol vymenovaný za člena korešpondenta ČSAV a v roku 1965 za člena Juhoslovenskej akadémie vied v Záhrebe. Založil Laboratórium experimentálnej cytológie, ktoré sa v roku 1958 stalo oddelením Ústavu experimentálnej medicíny SAV. Ak. I. Stanek sa zaoberal výskumom rozličných malformácií, ktoré vznikajú počas ontogenického vývoja. Z tejto oblasti publikoval v 40. rokoch najmä v Bratislavských lekárskeho listoch. Neskôr sa venoval morfológii retikuloendotelialného systému makrofágov centrálneho nervstva a iných tkanín pomocou mikrokinematografickej techniky. Výsledky svojich výskumov uverejňoval v domáciach a zahraničných odborných časopisoch. Bol zanieteným pedagógom a autorom vynikajúcich vysokoškolských učebníc: „*Repetitórium embryológie človeka*“ (1944, 1945), „*Mikroskop a základy mikroskopickej techniky*“ (1944), „*Všeobecná histológia*“ (1946), „*Základy embryológie človeka na porovnávacom základe*“ (1948, 1949), „*Úvod do histológie I.*“ (Všeobecná histológia, 1948), „*Úvod do histológie II.*“ (Mikroskopická anatómia, 1949). Ako dekan a prodekan LF UK sa venoval výstavbe nových teoretických ústavov. Mal rozsiahle polyhistorické vedomosti a široké záujmy. Venoval sa najmä spracovaniu vývinu biologicko-lekárskeho vedných odborov na Slovensku a zachytil fotografickú dokumentáciu tejto histórie. Vydal

Generálny register Bratislavských lekárskeho listov, kde spracoval bibliografiu slovenskej medicíny a biologickú literatúru za 30 rokov ich jestvovania. Mal výnimočný vzťah ku kultúrnym hodnotám národa a jeho tradíciám o čom svedčí práca „*Pavol Cochius. Životopisný náčrt*“ (1943) a vydanie rukopisu C. Cochiusa „*Slovo za slovenčinu*“ (1958). Prekladal nielen zahraničné práce zdravotníckeho charakteru, ale aj literárne diela. Veľkou mierou sa podieľal na budovaní medzinárodnej spolupráce v oblasti morfológie a biologických disciplín. Absolvoval veľa zahraničných ciest a prednášal na medzinárodných konferenciách. Bol členom redakčných rád viacerých zahraničných časopisov a odborných komisií, napr. Komisie expertov Ministerstva školstva v Prahe, Štátnej komisie pre vedecké hodnosti, Odbornej komisie vládneho výboru pre posudzovanie investičnej úlohy na výstavbu vysokých škôl, Odbornej komisie pre dlhodobé plánovanie odborných kádrov do škôl pri Povereníctve školstva a kultúry, Československej anatomickej spoločnosti, predsedom slovenského výboru Československej spoločnosti pre dejiny vied a techniky atď. Zaslúžná bola jeho rozsiahla redaktorská činnosť: odborný redaktor zdravotnícko-popularizačnej edície nakladateľstva Tatran, hlavný redaktor populárneho diela „*Zdravoveda*“, ktorému bola v roku 1950 udelená slovenská národná cena, predsedsa redakčno-vydavateľskej rady biologickéj sekcie SAV, člen redakčnej rady Vestníka SAV, predsedsa Edičnej rady SAV, Štátneho zdravotníckeho nakladateľstva, člen redakčnej rady Osvety, Obzoru, hlavný redaktor Biológie a Biologických prác v SAV. K šíreniu zdravotníckej osvetvy prispieval článkami a prednáškami v rozhlase, televízii, pre ľudovú univerzitu a iné. Ak. I. Stanekovi boli za výsledky jeho bohatej vedecko-výskumnej, pedagogickej, organizátorskej a osvetovej činnosti udelené viaceré pocty a ceny: vyznamenanie „*Za zásluhy o výstavbu*“, Strieborná a Zlatá medaila Univerzity Komenského, Čestné uznanie SAV za zásluhy v biologických vedách, pochvalné uznanie Ministerstva školstva a rektorátu Univerzity Komenského za prípravu výstavby Teoretických ústavov LF UK. Akademik Ivan Stanek bol významným predstaviteľom slovenskej a československej medicíny, ktorému vďačíme za rozvoj viacerých lekárskeho disciplín, no najmä histológie a embryológie. Bol mimoriadne nadaným a kultivovaným človekom, obdarený obdivuhodným multipotenciálnom vedomostí a zručnosťou v rôznych oblastiach, ktoré majú trvalú hodnotu a zaslúžia si náš obdiv, úctu a vďaku.

Prof. MUDr. Július Vajó, DrSc.

(* 9. 07. 1938 – † 7. 08. 2020)

Prof. MUDr. Július Vajó, DrSc. sa narodil v Zemplínskych Kopčanoch, v okrese Michalovce. Maturoval na Gymnázium v Michalovciach. Štúdium na Fakulte všeobecného lekárstva Karlovej univerzity v Prahe ukončil v roku 1962 s červeným diplomom. Prvé chirurgické skúsenosti získal na Chirurgickom oddelení v Michalovciach u primára Štefana Kukuru, kde nastúpil po absolvovaní základnej vojenskej služby. V roku 1963 začal pracovať na Chirurgickej klinike LF UPJŠ, FN v Košiciach, na pozícii sekundárneho lekára a neskôr odborného asistenta. Docentom chirurgie sa stal v roku 1987. V tom istom roku bol menovaný za pred-

nostu Kliniky detskej chirurgie LF UPJŠ, FN v Košiciach, kde bola v roku 1990 zriadená II. chirurgická klinika. Pracoval tam do roku 2005.

V roku 1996 ho prezident SR vymenoval za profesora pre odbor chirurgia. Chirurgické špecializácie I. a II. stupňa získal v roku 1965 a 1970, ktoré v roku 1985 doplnil špecializáciou z hrudníkovej chirurgie. V roku 1993 obhájil na I. lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe doktorskú dizertačnú prácu z problematiky náhlych angiochirurgických príhod a akútneho ischemicko-reperfúzneho syndrómu. V počiatočných svojich odborných praxách sa venoval invazívnym angiografickým metódam a tieto svoje skúsenosti neskoršie zúročil pri riešení akútnych ischemických stavov úrazového i neúrazového pôvodu i v riešení chronických ischemických postihnutí arteriálneho systému angiochirurgickými rekonštrukčnými postupmi. Bol jedným z prvých, ktorý u nás pozornosť zamerlal na zavedenie a štandardizáciu liečby porúch srdcového rytmu kardiostimuláciou. Svoje rozsiahle skúsenosti z tejto oblasti zúročil do obhajoby kandidátskej dizertačnej práce na tému: „*Liečba porúch srdcového rytmu kardiostimuláciou*“ (1982). Významne sa podieľal na vytváraní cievných prístupov pre hemodialýzu. Vo svojej vedecko-výskumnej práci sa venoval problematike náhlych príhod brušných, cievnej chirurgie, detskej chirurgie, parenterálnej výžive cestou kanylácie veľkých vén, fenestrácií perikardu, hrudníkovej chirurgii, problematike benigných a maligných ochorení pažeráka a aktuálnym otázkam endokrinochirurgie, kolorektálnej chirurgie a onkochirurgie. Ako krajský odborník pre chirurgiu prispieval k zvyšovaniu úrovne chirurgickej starostlivosti u nás. Zachránil život stovkám pacientov, na každú operáciu sa pripravoval veľmi dôkladne. Bol jedným z chirurgov, ktorí v roku 2000 zachraňovali život prezidentovi SR, Rudolfovi Schusterovi pri náročnej operácii. V rokoch 1996–2005 bol hlavným odborníkom MZ SR pre chirurgiu

a podieľal sa na riešení metodických a koncepčných otázok činnosti a rozvoja chirurgie v SR s akcentom na zabezpečenie odbornej a kvalitnej chirurgickej starostlivosti a liečby najčastejšie sa vyskytujúcich ochorení a úrazov vo všetkých vekových skupinách a na každej úrovni zdravotníckej činnosti, kde sa chirurgická starostlivosť poskytuje. Popri každodennej práci chirurga sa s láskou venoval aj pedagogickej práci na LF UPJŠ v Košiciach, tiež doškoľovaniu všeobecných lekárov a chirurgov. Často sa vo voľnom čase venoval ošetrovaniu cievnych úrazov i náhlych angiochirurgických príhod. Svoje dlhoročné odborné skúsenosti v oblasti neodkladnej chirurgie spracoval do monografie „*Náhle angiochirurgické príhody a akútny ischemicko-reperfúzny syndróm v klinickej praxi*“ (1996). Získal za ňu Prémium Literárneho fondu SR za rok 1996 a Kostlivého cenu. Ako koeditor a spoluautor sa podieľal na príprave a tvorbe výnimočného diela „*Princípov chirurgie I.-V.*“ Je spoluautorom knihy *Českí lekári na Slovensku*. Popri tom sa venoval aj organizovaniu odborných a vedeckých podujatí, či už v rámci SL v Košiciach alebo v celostátnom meradle. Bol oponentom množstva kandidátskych a doktorských dizertačných prác, záverečných správ vedecko-výskumných úloh, predsedal komisii pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác v odbore chirurgia a komisii pre obhajoby doktorských dizertačných prác v odbore chirurgia. Počas aktívnej pedagogickej činnosti bol podpredsedom a potom aj predsedom Spoločnej odborovej komisii pre obhajoby dizertačných prác doktorandského štúdia PhD. v odbore chirurgia, členom Vedeckej rady LF UPJŠ, Vedeckej rady UPJŠ, v rokoch 1997–2003 prorektorom pre vedu výskum na UPJŠ v Košiciach a členom redakčných rád odbornej tlače. Prof. Vajó bol aj spoluautorom niekoľkých vysokoškolských učebníc a skript z odboru chirurgia, viac ako 160 pôvodných vedeckých a odborných publikácií uverejnených v domácej a zahraničnej literatúre a desiatok abstraktov z odborných a vedeckých podujatí u nás i v zahraničí. Predniesol 446 prednášok na vedeckých a odborných podujatiach doma i v zahraničí, ktorých bol autorom alebo spoluautorom.

Prof. Vajóvi boli udelené početné ocenenia a vyznamenania: Cena Spolku lekárov v Košiciach (1998), Zlatá medaila SLS „*Propter merita*“ (1998), Čestné členstvo Českej chirurgickej spoločnosti ČLS J.E.P. (1999), Medaila prof. Karla Maydla (2003), Zlatá medaila UPJŠ, Čestná plaketa T.R. Niederlanda a Medaila prof. S. Kostlivého, prof. K. Čárskeho a prof. S. Čárskeho (2008), Čestné členstvo SChS SLS a Medaila 90. výr. založenia LF UK (2009), Eruditio in terra Slovaca, Pamätná medaila 90. výročia vzniku Spolku slovenských lekárov v BA (2010) a ďalšie.

Prof. Vajó bol dlhoročným aktívnym členom Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS). Úspešne ju reprezentoval ako člen výborov viacerých odborných spoločností, najmä Slovenskej chirurgickej spoločnosti (podpredseda). Od roku 1998 bol opakovane členom Prezídia SLS. S uznaním a vďakou hodnotíme záslužnú prácu prof. Vajó. Rozsah jeho aktivít je obdivuhodný. Bol a naďalej zostáva vzorom pre nás a ďalšie generácie nielen ako zaoberaný chirurg, zodpovedný a precízny v plnení pracovných povinností, obetavý k pacientom, ale i láskavý a starostlivý v rodinnom živote.

MUDr. Ján Hollý

(* 6. 11. 1949)

MUDr. Ján Hollý sa narodil v Martine. Lekársku fakultu Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach absolvoval v roku 1973, v odbore Zubné lekárstvo. Do roku 1974 pracoval ako zubný lekár v Závodoch ťažkého strojárstva (ZŤS) Martin. Po ukončení základnej vojenskej služby (1975), nastúpil do Okresného ústavu národného zdravia v Bardejove. V rokoch 1990–1992 pracoval na „*Cenníku stomatologických výkonov*“ v tíme zakladajúcom Slovenskú komoru zubných lekárov, pod vedením MUDr. Alexandra Bednárika z Trnavy. V máji 1993 prešiel do privatej praxe, ako prvý zubný lekár v Bardejove. Začínal v závodnej ambulancii v niekdajších ZŤS Bardejov. Po dvoch rokoch prestahoval ambulanciu do prenajatých priestorov Nemocnice s poliklinikou Sv. Jakuba, n. o. Bardejov, ktoré zrekonštruoval pre potreby modernej súkromnej praxe. Od roku 2001 pracuje spolu so synom Martinom (po jeho promócií), v súčasnosti v privatej ambulancii *Holly-dentalcare, s. r. o.*

Fotografovať začal na gymnáziu pod vedením otca, farára evanjelickej cirkvi a. v. v Záturčí pri Martine. Do tajov fotografie začal hlbšie prenikať od roku 1980 vstupom do Fotoklubu BARDAF Bardejov, v ktorom (s prestávkou) pôsobí dodnes, od roku 2016 vo funkcii predsedu. Venuje sa najmä mestskej krajine, dokumentárnej a reportážnej fotografii.

Fotografické vzdelanie:

1982–1985 diaľkové školenie fotografie pri Osvetovom ústave v Bardejove

1985–1988 *Institut výtvarné fotografie (IVF)*, Svazu českých fotografů, Praha, absolvoval tam fotoknihou *Locus Dolorum* pod vedením Antonína Braného.

Samostatné výstavy: Bardejov (1985, 2013, 2015, 2017), Krosno (PL, 1986)

Účasť na výstavách:

1980–každoročne (okrem rokov 1990–2008) klubové výstavy BARDAF, Bardejov

1991 „20 let *Institutu výtvarné fotografie*“, Slezské zemské muzeum, Opava (putovná výstava, 1992, Praha, Cheb, Katowice)

2007 „*Stratený čas? Slovensko 1969–1989 v dokumentárnej fotografii*“, SNG, Bratislava

2011–2018 Fotoklub BARDAF, Rivne, Užhorod, Odesa (Ukrajina), Krosno

Na výstave fotografií, ktorá je súčasťou Dvorany slávy SLS XII. prezentuje práce z knihy *Locus Dolorum*, ktoré zachytávajú zubnú ambulanciu v Bardejove v 80. rokoch 20. storočia. Ďalej fotografie z cyklu „*Bardejovské impresie*“, na ktorom pracuje od roku 1980 dodnes a práce zo súčasného cyklu „*Na ceste*“. Ide o veľmi stručný prierez kľúčovými témami, ktorým sa venuje. Za pomoc s výberom diel vďačí kurátorky SNG Petre Hanáčkovej, PhD. a Jane Švantnerovej, PhD.

PharmDr. Miroslav Vörös

(* 6. 3. 1957)

PharmDr. Miroslav Vörös sa narodil v Šali. Základnú deväťročnú školu navštevoval v Hornej Kráľovej. V roku 1976 maturoval na gymnáziu v Šali a v roku 1982 promoval na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V roku 1985 získal akademickú hodnosť PharmDr.

V rokoch 1985–1994 pracoval v lekární NsP Nové Zámky a v roku 1994 založil vlastnú lekáreň s názvom „Na Nábřeží“, kde pôsobí dodnes. V roku 2017 mu boli, pri príležitosti životného jubilea, udelené pocty Slovenskej farmaceutickej spoločnosti SLS: „Medaila PhMr. Vladimíra J. Žuffu“ a „Medaila Jána Halašu“ za významný prínos v oblasti rozvoja slovenského lekárnictva.

Maľovaniu sa venuje už od základnej školy. Výtvarné vzdelanie získal u akademického maliara Rolanda Hanusa. Pre spoločnosť UNIPHARMA, 1. slovenskú, a. s. vy-

tvoril kolekcie niekoľkých nástenných kalendárov s tematikou Bojníc, Hornej Nitry, či lekárenskými zátišiami. Pre časopis Lekárnik (roč. XXIV., č. 12/2019) sa vyjadril: „Cez umenie sa pozeráte na človeka a ľudí úplne inak. Navyše olejové farby, ktoré používam pri maľovaní, sú čistá galenika“.

Autorské výstavy:

Dom kultúry v Šali (1977), Štúrovo (1982), Stredisko kultúry Bratislava Nové Mesto (1985), Nové Zámky (1986), Bojnice (1998), Trenčín, Unipharma Show (2001), Trenčín, Unipharma Show (2006), Trenčín, Unipharma Show (2009), Galéria FOCESA, s. r. o. Šaľa (6. 09.–30. 09. 2014) a Žilina, Unipharma Show (2016)

Kolektívne výstavy: Nové Zámky, Šaľa a Bratislava

Diela PharmDr. M. Vörösa sú súčasťou mnohých súkromných zbierok milovníkov umenia nielen na Slovensku, ale aj v Nemecku, Francúzsku, Taliansku, USA a Kanade.

Vlkošinec, olej

Toskánska krajina, akryl

Slovenský drôtár, akryl

Sľečnice, olej

Banská Štiavnica, akvarel